

גורם אחראי: קרפ"ר			
בתוקף מתאריך: 15.12.2021			
ת' עדכון אחרון: 10.12.2024			
עמוד מס'	1	מתוך	5 עמודים

נהלי שירות בתי הסוהר	
הפרק: תרופות ורוקחות	
מס' הנוהל:	04-3000

הטיפול התרופתי בהפרעת קשב וריכוז לצורך לימודים בקרב אסירים

1. כללי

- 1.1. הפרעה בקשב ו/או היפראקטיביות נובעת מקושי בוויסות קשב ומיקוד ריכוז. להפרעה רקע גנטי ברור ומרכיבים נירו-ביולוגיים. ההפרעה מלווה לעתים בהפרעות פסיכיאטריות נוספות כגון הפרעות במצב הרוח, הפרעות חרדה, הפרעות התנהגות ולקויות למידה.
- 1.2. שב"ס מאפשר טיפול בתכשירים מעוררים לאסירים הנמצאים במסגרת לימודית, בהתאם למפורט בנוהל זה.
- 1.3. הנוהל מהווה פיילוט ויהיה בתוקף עד ליום 01.09.2025.

2. אוכלוסיית יעד

אסירים הלומדים במסגרות לימודיות המתקיימות במרכז החינוך.

3. מטרה

להגדיר את סדר הפעולות לצורך מתן טיפול תרופתי לאסירים המאובחנים כלוקים בהפרעת קשב ונמצאים במסגרת לימודית.

4. הגדרות

- 4.1. "בית מרקחת" – כהגדרתו בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], תשמ"א-1981.
- 4.2. "תכשירים מעוררים" (ממריצים - סטימולנטים) תרופות נרקוטיות המשמשות לטיפול בהפרעות שונות כולל הפרעות קשב.
- 4.3. "טסט אבחנתי" – מבחנים פסיכולוגיים (CONNER'S ו-ASRS וכד').
- 4.4. "התווית נגד" – מצב או בעיה המונעים מאדם לקבל טיפול רפואי מסוים.
- 4.5. "פסיכיאטר יחידה" – פסיכיאטר שהינו סוהר או במסגרת שירותים קנויים, ומשוך לעבודה בבית סוהר מסוים.
- 4.6. "קטין בשב"ס" – עצור עת"ה או שפוט שטרם מלאו לו 18 שנים.

הפרק:	תרופות ורוקחות	נוהל מס':	04-3000
הנהל:	הטיפול התרופתי בהפרעת קשב וריכוז לצורך לימודים בקרב אסירים	בתוקף מתאריך:	15.12.2021
		ת' עדכון אחרון:	10.12.2024
		עמוד מס'	2
		מתוך	5
		עמודים	

4.7. "מסגרת לימודית" – מסגרת לימודית המתקיימת במרכז חינוך.

5. מסמכים ישימים

- 5.1. "חוזר מנהל רפואה 40/2010", משרד הבריאות- מסמך אמות מידה לאבחון הפרעת קשב וריכוז (ADHD) בילדים מתבגרים ומבוגרים, י"ט בטבת, התשע"א, 26 דצמבר 2010.
- 5.2. "חוזר חטיבת הרפואה 4/2020", משרד הבריאות – טיפול תרופתי בהפרעות קשב (ADHD) Attention Deficit Hyperactivity Disorder – (-).
- 5.3. נוהל רפואה 06-2001 - "ניהול מלאי תרופות ותכשירים".
- 5.4. נוהל רפואה 06-2003 - "אחזקה, ניפוק ורישום תרופות נרקוטיות (סמים מסוכנים), תרופות פסיכותרפיות ותרופות לטיפול במחלת נפש".

6. השיטה

6.1. מתן טיפול בתכשירים מעוררים בשירות בתי הסוהר

- 6.1.1. אבחון ומעקב יבוצעו על ידי צוות רב מקצועי (קצין חינוך, פסיכיאטר, ורע"ן פסיכולוגיה, בהתאם למופיע בנוהל להלן).
- 6.1.2. טיפול בתכשירים מעוררים יינתן אך ורק לאסיר שעומד בכל הקריטריונים שלהלן:
  - 6.1.2.1. אסיר אשר אובחן כלוקה בהפרעת קשב (ADHD).
  - 6.1.2.2. אסיר הנמצא במסגרת לימודית קבוצתית, הפועלת במרכזי החינוך בשב"ס.

6.2. בקשת אסיר אשר אובחן בקהילה כלוקה בהפרעת קשב

- 6.2.1. **עצור עת"ה/שפוט** - אשר אובחן טרם קליטתו בשב"ס כלוקה ב- ADHD ואבחנתו תועדה ברשומה הרפואית הממוחשבת ואשר מטופל באמצעות תכשירים מעוררים, או שמעוניין לקבל טיפול בתכשירים אלה – תבוצע פניה לרת"ח חינוך ביחידה על ידי רופא היחידה אשר קלט את האסיר על מנת לידע באבחנה ובבחינת הצורך בהמשך טיפול.
- 6.2.2. האסיר יידרש להציג מסמכים רפואיים המתעדים את הטיפול התרופתי שקיבל טרם קליטתו בשב"ס.
- 6.2.3. האבחון (כפי שמוכר בחוזר חטיבת הרפואה 4/2020) אשר בוצע בקהילה, בטרם הקליטה בשב"ס, יועבר לרת"ח חינוך ביחידה לצורך בחינת הצורך/מתן חוות דעת מקצועית, אשר תתייחס לאופן תפקודו במרכז החינוך.
- 6.2.4. רת"ח חינוך יעביר את תוצאות האבחון הקיים, ואת ההמלצה המקצועית להמשך

הפרק: תרופות ורוקחות	נוהל מס': 04-3000
הנהל: הטיפול התרופתי בהפרעת קשב וריכוז לצורך לימודים בקרב אסירים	בתוקף מתאריך: 15.12.2021
	ת' עדכון אחרון: 10.12.2024
	עמוד מס' 3 מתוך 5 עמודים

טיפול לפסיכיאטר הרלוונטי, אשר יחליט על הטיפול הנדרש.

6.2.5. אסירים שאובחנו כלוקים בהפרעת קשב וריכוז עד גיל 18 ובעת הבקשה הינם מעל גיל 18, יידרשו לבצע אבחון חדש בהתאם להוראות סעי' 6.3.

6.2.6. ככל שמדובר בקטין הלוקה בהפרעת קשב, ידרש אישור אפוסטרופוס לצורך מתן טיפול בתכשיר מעורר, ככל שיוחלט על כך על ידי הפסיכיאטר.

6.3. בקשת אסיר שלא אובחן כלוקה בהפרעת קשב בקהילה:

6.3.1. אסיר הנמצא במסגרת לימודית, שלא קיים אבחון תקף בעניינו, יידרש לבצע אבחון פסיכיאטרי להימצאות הפרעת הקשב.

6.3.2. רת"ח חינוך היחידה ימלא, באמצעות מורה האסיר, חוות דעת תפקודית בעת הלימודים.

6.3.3. רע"ן פסיכולוגיה יבצע מבחן ממוחשב (טסט אבחנותי), ואת פלט תוצאות המבחן יעביר לרת"ח החינוך.

6.3.4. רת"ח חינוך תעביר את חוות הדעת החינוכית ואת תוצאות המבחן הממוחשב, למנהל המרפאה ביחידה.

6.3.5. מנהל המרפאה יעביר את בקשת האסיר בצירוף המסמכים שהעביר רת"ח חינוך, והמצויינים בסעיף 6.3.4 לעיל, לפסיכיאטר היחידה.

6.3.6. פסיכיאטר היחידה יבדוק את המידע שהתקבל בסעיף 6.3.5 לעיל, ואת המידע הרפואי של האסיר הנמצא ברשומה הרפואית הממוחשבת, בדגש על קיום "התווית נגד" למתן טיפול בתכשירים מעוררים מבחינה גופנית. הפסיכיאטר יבצע בדיקה פסיכיאטרית כדי לשלול הפרעות נפשיות, היכולות להוות התוויה נגד מתן טיפול.

6.3.7. בתום הבדיקה ימליץ פסיכיאטר היחידה לגבי מתן טיפול, ויתעד את המלצתו ברשומה הרפואית הממוחשבת.

6.3.8. מנהל המרפאה יעדכן את רת"ח חינוך, בדבר החלטת הפסיכיאטר.

6.4. בהתקיים אחד מהקריטריונים שלהלן אין לתת טיפול בתכשירים מעוררים

6.4.1. אבחנות של שימוש לרעה בחומרים ממכרים ב- 3 השנים האחרונות.

6.4.2. פסיכופתולוגיה מז'ורית, כגון: הפרעות פסיכוטיות או הפרעה דו קוטבית.

6.4.3. פסיכופתולוגיה משנית העשויה להוות סיבה להפרעות קשב וריכוז, כגון: חרדה או דיכאון בלתי מאוזן.

6.4.4. מחלה או מצב גופני המהווה התוויה נגד למתן הטיפול.

6.5. אופן קביעת הטיפול ותיעודו

6.5.1. הטיפול בתכשירים מעוררים יקבע על ידי פסיכיאטר היחידה/ פסיכיאטר לילדים ונוער.

6.5.2. הטיפול יתבצע בתכשירים מעוררים הנמצאים בסל הבריאות או שאושרו על ידי

הפרק:	תרופות ורוקחות	נוהל מס':	04-3000
הנוהל:	הטיפול התרופתי בהפרעת קשב וריכוז לצורך לימודים בקרב אסירים	בתוקף מתאריך:	15.12.2021
		ת' עדכון אחרון:	10.12.2024
		עמוד מס'	4
		מתוך	5
		עמודים	

וועדת חריגים.

6.5.3. הטיפול יינתן לאסיר לאחר שקיבל הסבר על הטיפול מפסיכיאטר היחידה.

6.6. מתן טיפול:

- 6.6.1. חלוקת טיפול בתכשירים מעוררים למטופלים תתבצע במרפאת בית הסוהר בהתאם למינון שנקבע על ידי פסיכיאטר היחידה.
- 6.6.2. המינון יינתן לאסיר פעם ביום בחלוקת בוקר בימים בהם האסיר לומד ומעוניין בטיפול.
- 6.6.3. התכשיר המעורר יינתן למטופל על ידי חובש תורן אשר יוודא בליעתו.
- 6.6.4. אי הגעה לקבלת טיפול תרופתי תירשם בטופס חלוקה ייעודי (ראה נספח ב').
- 6.6.5. האסיר אינו חייב לקחת את התרופה על בסיס יומי אלא במידת הצורך ובהתאם להחלטתו.
- 6.6.6. ככל שמטופל מפתח תופעות לוואי יש להתייעץ עם פסיכיאטר היחידה על המשך טיפול.
- 6.6.7. מנהל המרפאה ידווח על מתן הטיפול לרת"ח חינוך.

6.7. הפסקת טיפול בתכשירים מעוררים

- 6.7.1. פסיכיאטר היחידה רשאי להורות על הפסקת טיפול בתכשירים מעוררים במצבים הבאים:
  - 6.7.1.1. על פי בקשת האסיר המטופל בכתב, במסגרתה מציין כי אינו מעוניין להמשיך בטיפול.
  - 6.7.1.2. יציאה ממסגרת לימודית - מותנה בהעברת מידע בין רת"ח חינוך למנהל המרפאה בדבר הפסקת לימודי האסיר.
  - 6.7.1.3. סיבות נוספות על פי שיקול דעת של פסיכיאטר היחידה.
- 6.7.2. הפסקת הטיפול תתבצע אך ורק בהתאם להמלצה של פסיכיאטר היחידה.
- 6.7.3. פסיכיאטר היחידה יתעד וינמק את ההחלטה להפסקת הטיפול התרופתי.
- 6.7.4. מנהל המרפאה ידווח על הפסקת הטיפול לרע"ן פסיכיאטריה, ולרת"ח חינוך לא יאחר משבעה ימים מהחלטת פסיכיאטר היחידה.
- 6.7.5. חידוש טיפול בתכשירים מעוררים יעשה בהתאם לסעיף 6.2 לעיל.

6.8. אחזקה, ניפוק ורישום של תכשירים מעוררים בבית מרקחת מרכזי ובמרפאות

בהתאם לנוהל 06-2001 ונוהל 06-2003 כולל כל התיעוד הנדרש.

6.9. מעקב רפואי אחר המטופלים

מעקב אחר מטופלים יתקיים במספר אופנים:

04-3000	נוהל מס':	הפרק: תרופות ורוקחות
15.12.2021	בתוקף מתאריך:	הנוהל: הטיפול התרופתי בהפרעת קשב וריכוז לצורך לימודים בקרב אסירים
10.12.2024	ת' עדכון אחרון:	
עמוד מס' 5	מתוך 5 עמודים	

- 6.9.1. בדיקות ידי רופא פסיכיאטר תעשה לפי שיקול דעתו ולא תפחת מפעם בחצי שנה.
- 6.9.2. בדיקות מעקב רפואיות (ל"ד, בדיקות דם וא.ק.ג.) לפי החלטה של פסיכיאטר היחידה.
- 6.9.3. מעקב הישגים בלימודים על ידי ר"ת חינוך, שיעביר בסוף כל מחזור הלימוד לפסיכיאטר היחידה.

7. אחריות ביצוע:

- ברמת היחידה – מנהל מרפאה
- ברמת המחוז – קצין רפואה מחוזי
- ברמת הנציבות – רע"ן פסיכיאטריה

8. פיקוח ובקרה:

תדירות	גורם מבוקר	גורם אחראי לבקרה	בקרה
אחת לחצי שנה	מנהל מרפאה	ק. רפואה מחוזי	מחוז
אחת לשנה	מנהל מרפאה	רע"ן פסיכיאטריה	נציבות

9. נספחים:

קישור לנספח	נספח
 נספח א - טופס שירים מעוררים.docx	נספח א' - טופס בקשה לטיפול בתכשירים מעוררים.
 נספח ב - טופס יומי שירים מעוררים.docx	נספח ב' - טופס יומי לחלוקת תכשירים מעוררים.